

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program och till lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program och till lagar som har samband med dem (RP 120/2022 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Lasse Tallskog, miljöministeriet
- miljöråd Seija Rantakallio, miljöministeriet
- direktör Jorma Jantunen, Finlands miljöcentral
- överinspektör Annukka Engström, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- environmental planner Kaisa Leino, Kymmenedalens förbund
- expert i miljö rätt Satu Keski-Lusa, Finlands naturskyddsförbund rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program, markanvändnings- och bygglagen, luftfartslagen, lagen om trafiksystem och landsvägar, marktäktslagen, banlagen och miljöskyddslagen.

Enligt propositionen ska miljöministeriets myndighetsuppgifter gällande gränsöverskridande miljökonsekvenser, om vilka det föreskrivs i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program samt i markanvändnings- och bygglagen, överförs till Finlands miljöcentral. I lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program föreslås vissa preciseringar i procedurbestämmelserna i fråga om gränsöverskridande miljökonsekvenser som är ändamålsenliga med tanke på den praktiska tillämpningen. De ändringar som föreslås i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning förut-

Betänkande MiUB 7/2022 rd

sätter dessutom ändringar i luftfartslagen, lagen om trafiksystem och landsvägar, marktäktslagen, banlagen och miljöskyddslagen, i vilka det hänvisas till de bestämmelser i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som ändras genom denna proposition.

Enligt propositionen fogas till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning bestämmelser om publicering av gamla handlingar, som gör det möjligt att i det allmänna datanätet publicera nödvändiga personuppgifter som ingår i handlingarna.

Enligt förslaget ska bemyndigandebestämmelsen i 4 § i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program ändras så att den statsrådsförordning som utfärdas med stöd av den nämnda paragrafen ska kunna gälla en vidare mängd planer eller program som avses i den nämnda lagen och som omfattas av miljöbedömning. Dessutom föreslås det att undantaget gällande bedömning av miljökonsekvenserna av förvaltningsplaner och havsförvaltningsplaner samt tillhörande åtgärdsprogram stryks i lagen så att förvaltningsplanerna och havsförvaltningsplanerna i fortsättningen ska omfattas av tillämpningsområdet för lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget anser miljöutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar, men med följande kommentarer.

Med den så kallade Esbokonventionen avses konventionen om bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser. I bilagan till avtalet finns en förteckning över de projekt som ska utvärderas, om de sannolikt har skadliga gränsöverskridande konsekvenser. De stater som är parter i avtalet har rätt att delta i ett MKB-förfarande som pågår i en annan stat, om projektet sannolikt har betydande skadliga gränsöverskridande konsekvenser. Inom EU har avtalet satts i kraft genom MKB-direktivet och i Finland huvudsakligen genom MKB-lagen. Till Esbokonventionen har fogats ett så kallat SMB-protokoll om myndighetens planer och program. Inom EU har protokollet satts i kraft genom SMB-direktivet och i Finland huvudsakligen genom SMB-lagen samt i fråga om planläggning genom markanvändnings- och bygglagen.

Enligt den gällande lagen sköter miljöministeriet avtalsenliga uppgifter när ett projekt som genomförs i Finland sannolikt har betydande gränsöverskridande miljökonsekvenser (28 § i MKB-lagen). Ministeriet sörjer också för skötseln av avtalsenliga uppgifter i en annan stats förfarande i en miljökonsekvensbedömning, om ett projekt som genomförs på en annan stats område sannolikt har betydande miljökonsekvenser för Finlands område (30 §). Ministeriet sköter på motsvarande sätt informationen till och förhandlingarna med avtalsparten beträffande miljöbedömningen i fråga om planen eller programmet (10 § i SMB-lagen). Om genomförandet av en myndighets plan eller program sannolikt har betydande miljökonsekvenser inom Finlands område, svarar

Betänkande MiUB 7/2022 rd

miljöministeriet också för informations- och förhandlingsuppgifterna i anslutning till miljöbedömningen av en annan stats plan eller program.

I propositionen föreslås det att de myndighetsuppgifter som gäller gränsöverskridande miljökonsekvenser och som sköts vid miljöministeriet ska överföras till Finlands miljöcentral (SYKE). Utskottet anser att överföringen av uppgifterna mycket väl motsvarar utvecklingen under de senaste åren när myndighetsuppgifter överförs från ministerienivå till en lägre förvaltning. Skötseln av miljöbedömningar vid internationella MKB-förfaranden och miljöbedömningar av planer och program är till sin karaktär en operativ myndighetsuppgift som inte lämpar sig särskilt väl för att skötas vid ministeriet. Utskottet anser att Finlands miljöcentral har långvarig sakkunskap om Esbokonventionen och dess praktiska tillämpning. Därför lämpar sig en centraliserad överföring av uppgifterna till Finlands miljöcentral för dess uppgiftsbeskrivning och är naturlig med tanke på den befintliga sakkunskapen.

Utskottet anser att internationella avtal om projekt med gränsöverskridande miljökonsekvenser är mycket aktuella och viktiga. Energiomställningen och frikopplingen från den ryska energin kräver omfattande investeringar särskilt i projekt för förnybar energi och även elektrifieringen av samhället och strävan efter självförsörjning i fråga om resurser ökar behovet av att starta omfattande projekt. Utskottet konstaterar att de projekt i Finland som har anmälts enligt Esbokonventionen huvudsakligen är kärnanläggningar, vindkraftverk, projekt som hänför sig till energiöverföring och energilagring samt gruvor, farleder och enskilda fabriksprojekt. Motsvarande projekt i andra stater har varit vindkraftverk, gruvor, kärnanläggningar och gasledningar.

I den nya 38 a § i lagförslag 1 i propositionen föreslås bestämmelser om publicering i det allmänna datanätet av sådana handlingar enligt MKB-lagen som publicerats före den 1 januari 2020. Utskottet välkomnar att det säkerställs att handlingar enligt de gamla MKB-förfarandena är lättillgängliga för att främja tillgången till miljöinformation samtidigt som behandlingen av personuppgifter förtydligas och kraven i dataskyddsförordningen beaktas på behörigt sätt.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023. Den föreslagna överföringen av myndighetsansvaret föranleder inga behov av tilläggsanslag, utan det är fråga om överföring av utgifter och anknytande anslag mellan myndigheterna. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att antalet förfaranden som har inletts har varierat mycket på årsbasis och att det därför är svårt att på förhand bedöma om resurserna räcker till. Det är också svårt att på förhand bedöma antalet planer och program som omfattas av miljöbedömningen. Utskottet betonar att konsekvensbedömningarna förutsätter en hög kompetens som inte kan tryggas med temporära resurser. Särskilt under omställningsfasen är det därför nödvändigt att fästa särskild uppmärksamhet vid att resurserna räcker till liksom också vid metoderna för att säkerställa en så smidig informationsgång som möjligt och ett förutseende samarbete mellan Finlands miljöcentral och NTM-centralerna.

Syftet med handledningen om miljöbedömning enligt SMB-lagen (Miljöförvaltningens anvisningar 2/2017) är att stödja genomförandet av miljöbedömningar av hög kvalitet med beaktande av miljöbedömningens effekter och nytta vid beredningen, beslutsfattandet och genomförandet av planen eller programmet. I handledningen beaktas erfarenheter av god praxis och utmaningar i samband med miljöbedömningar. Utskottet betonar att denna och även andra anvisningar bör uppdateras vid behov.

Betänkande MiUB 7/2022 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—8 i proposition RP 120/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 5.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Hanna Kosonen cent
vice ordförande Tiina Elo gröna
medlem Emma Kari gröna
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Niina Malm sd
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Sipilä cent
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.